

Venija **BOBNJARIĆ**, Muzej grada Koprivnice

"Podravski motivi" u Etnografskom muzeju u Zagrebu

U izložbenom prostoru Etnografskog muzeja u Zagrebu 15. prosinca je otvorena izložba **PODRAVSKI MOTIVI-ETNOGRAFIJA-NAIVA**".

Izložba je rezultat dugogodišnjeg rada na proučavanju i sakupljanju etnografske građe iz ovog dijela Hrvatske, jer već 1924. g. ekipa stručnjaka boravi u selima oko Koprivnice, a istraživanja se intenziviraju i nakon drugog svjetskog rata kada ovamo s istim zadatkom dolaze dr M. Gavazzi, dr B. Bratanić, dr B. Širola, dr V. Žganec i dr. Konačno, ovom izložbom, koju su osmislili etnolozi Mirjana i Josip Barlek, po prvi puta je izašao pred javnost taj obiman i dragocjen materijal. Izloženo je 357 eksponata iz fundusa muzeja, koji su tokom tih godina sakupljeni na području općina Ludbreg, Koprivnica i Đurđevac. Svi predmeti datiraju iz 19. st. i prve polovine 20. st, a ima i nekoliko rijetkih predmeta iz 18. stoljeća. Oni vjerno prezentiraju sve segmente tradicijske kulture, nastoje da nam približe običnog podravskog čovjeka u njegovoj svakodnevnici s obiljem dužnosti i problema koji ga pritišću tokom cijele godine. Duh Podravine približen je i dočaran kroz zamišljenu godinu dana, koja čini okosnicu i princip po kojem su predmeti smješteni u prostor. Nalazi se tamo vinogradarski kutić sa svim pomagalicama za izradu i konzumiranje vina, staro otvoreno ognjište s posuđem za pripremanje hrane na

tradicionalan način, kutak vrijednih tkalja i vezilja, dio najznačajnijih proizvoda seoskih obrtnika, naprave i alatke za poljoprivredne radove te intiman kutak stare podravske "hiže". Ima tu i niz ostalih predmeta vezanih uz blagdanske ili neke druge običaje.

Postava je upotpunjena s 36 radova suvremenih podravskih slikara i kipara, gdje svakako najznačajnije mjesto zauzimaju naivni stvaraoci. No, nisu ovdje zastupljene samo njene najmarkantnije ličnosti, već postoji pokušaj povratka njenim zamecima, "glažama" ili "kipcima" - slikama svetaca na staklu, koje su za ovu priliku posuđene od Galerije primitivne umjetnosti u Zagrebu.

Podravski "štimung" je na otvorenju bio upotpunjen pjesmama, plesom i svirkom u izvođenju članova KUD-a Pitomača, dok su članovi KUD-a "Brača Debeljak" iz Ferdinandovca demonstrirali gradnju stare "hiže sa slamom pokrite". Bila je organizirana i degustacija popularnih tradicionalnih jela - štrukli sa sirom, zeljem i hajdinskom kašom, paprenjaci, kiselo mlijeko i kukuruzni kruh, a nije izostao ni "gemišt".

U sufinanciranju izložbe, osim pomoći RSIZ-a kulture, sudjelovale su mnoge radne organizacije spomenutih triju općina. Štampan je i prigodni katalog koji riječima upotpunjuje sliku Podravine.

Franjo **HORVATIĆ**, Muzej grada Koprivnice

Nova knjiga u izdanju biblioteke Podravskog zbornika

Dr Dragutin **FELETAR**: **PODRAVINA** (općine Koprivnica, Đurđevac, Ludbreg u prošlosti i sadašnjosti)

Monografija "Podravina" dr Dragutina Feletara, rezultat je dugogodišnjeg istraživačkog i znanstvenog rada, kako samog autora,

tako i mnogobrojnih istraživača i znanstvenika raznih profila, koji su do sada objavili na stotine priloga o Podravini. Ona je svojevrsna

znanstvena sinteza (mala enciklopedija) ljudskog stvaralaštva na ovim prostorima, od paleolita do danas, s posebnim naglaskom na novija povijesna razdoblja i sadašnjost.

Taj obiman i nadasve težak i odgovoran posao Feletar je započeo pred više od dvadeset godina, pripremajući prvo izdanje Podravine (izašla 1973. g. u izdanju "Podravke" iz Koprivnice).

U tom razdoblju Feletar je obišao na desetke arhiva u Hrvatskoj, Jugoslaviji, Mađarskoj i Austriji, istražio i prikupio golem dokumentarni materijal, koji je znalčki i s mjerom prezentirao u novoj monografiji.

"Imalo se, dakle, što istraživati i o čemu pisati. Ogromna je to povijesna građa, koju je ispisao život na ovim podravskim širinama; teško je bilo sabrati, ocijeniti i selektirati. Tisuće je stranica do sada napisano o Podravini, a Podravci su dali i te kako veliki doprinos našoj kulturi i znanosti ..." kaže u predgovoru dr Krešimir Švarc.

Autor je knjigu podijelio na pet poglavlja.

I Predgovor (Dr Krešimir Švarc)

II Od paleolita do doseljavanja Slavena

Tu se obrađuje prethistorija. Autor koristi mnogobrojna i najnovija arheološka istraživanja provedena na tlu Podravine, koja su posljednjih dvadesetak godina obogatila znanost novim saznanjima o kulturama i civilizacijama, nastalim na ovom tlu. Poglavlje završava rimskim razdobljem i tragovima antičke civilizacije.

III Deset srednjovjekovnih stoljeća (od 7. do 17. st.)

U tom poglavlju govori o seobi naroda, podravskim naseljima od početka 13. do kraja 15. stoljeća, o prodoru Osmanlija (16. i 17. st.), stvaranju Vojne krajine, obnovi i izgradnji podravskih utvrda, promjenama u prostornoj naseljenosti i sastavu stanovništva, te razvoju feudalnih odnosa, obrta i trgovine.

IV Cehovsko 18. i 19. stoljeće (od oko 1700. do 1918. g.)

Govori se o razvijenom feudalizmu, prilikama na podravskom selu, ukidanju feudalnih odnosa i transformaciji poljoprivredne

proizvodnje. Vrlo dobro su ocrtane političke prilike, bune seljaka i Krajišnika, razvoj cehova, njihovo značenje i konačno propadanje. Značajno mjesto zauzima gospodarski razvoj, rudarstvo, manufaktura i pojava prvih industrija. Pregledno se govori o prometno-trgovačkim funkcijama, s tim u vezi i o nekim osobinama razvoja podravskih naselja; o graditeljstvu, razvoju prosvjete, kulture i sporta, do 1918. g.

V Međuratno razdoblje i NOB (od 1918. do 1945. g.)

U petom poglavlju autor piše o raslojavanju podravskog sela nakon završetka I sv. rata, stagnaciji manufakturno-industrijskih funkcija, nastupanju ekonomske krize krajem dvadesetih godina 20. stoljeća, o pojavi i značenju tercijarnih djelatnosti, prosvjeti, kulturi i razvoju društvenog života, sportskim društvima i kulturno-prosvjetnim udruženjima.

Autor donosi iscrpne podatke o socijalnim gibanjima, radanju naprednog radničkog i komunističkog pokreta, pojavi podravskih fenomena, seljačke književnosti i naivnog slikarstva, te konačno o raspadu Jugoslavije, o fašističkoj okupaciji, NOB-i, te radanju nove Jugoslavije.

Knjiga je popraćena desetinama dokumentarnih fotografija, preglednim zemljopisnim kartama određenih područja, tabelama i mnoštvom statističkih podataka, što joj daje, pored dokumentiranosti i ozbiljnosti, dobru preglednost i dopadljivo grafičko rješenje.

Autor se također potrudio i objavio 1615 bibliografskih jedinica napisa o Podravini, što će, vjerujem, koristiti budućim istraživačima u znanstvenom radu, a probirljivijim čitateljima dati mogućnost upoznavanja sa dostignućima dosadašnjeg istraživačkog rada o Podravini i Podravcima.

Knjigu je izdao Centar za kulturu, OOUR Muzej grada Koprivnice, a tiskala "Podravka", OOUR Koprivnička tiskara 1988. g.

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

(Bjelovar, Čakovec, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kumrovec, Kutina, Sesvete, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice, Veliki Tabor i Virje)

TEHNIČKO UREDNIŠTVO

Stručni kolegij Gradskog muzeja Bjelovar

Glavni i odgovorni urednik: Goran Jakovljević

Tehnički urednik: Željko Vukčević

Uređivački kolegij: Goran Jakovljević (Bjelovar), Miroslav Klemm (Varaždin), Smiljka Marčec (Čakovec), Rastko Pražić (Kutina) i Oka Ričko (Koprivnica)

Muzejski vjesnik izlazi jedanput godišnje. Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Za sadržaj i lekturu tekstova odgovaraju autori.

Glasilo solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

Nakladnik: Gradski muzej Bjelovar

Za nakladnika: Božidar Gerić

Tisak. COLORPRINT Bjelovar

Broj 12 - Ožujak 1989.

God. XII.

Naklada: 800 komada

Naslovna stranica: Detalj metalne ograde ispred spomen-muzeja "Josip Broz Tito" u Velikom Trojstvu, rad Josipa Broza

Prijevod: Oka Ričko (Koprivnica), Marina Šimek (Varaždin), Miroslav Klemm (Varaždin) i Antun Šimunić (Osijek)